

Asia: VN/17379/2025

Lausuntopyyntö: Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ajokorttilain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Lausunto esityksestä ajokorttilain muuttamiseksi

Toimenpideehdotukset uuteen ajokorttilakiin ovat perusteltuja ja tarpeellisia. Ehdotetuilla toimenpiteillä on todennäköisesti positiivinen vaikutus nuorten onnettomuuksien vähentämisessä.

Lisäksi lain valmistelussa olisi hyvä ottaa huomioon seuraavia seikkoja:

Riskientunnistamiskoulutus

Lakiesityksessä ehdotetaan lisävaatimuksia riskientunnistamiskoulutukseen. Pelkkä koulutuksen keston lisääminen neljällä tunnilla ei kuitenkaan tuo kurssiin juuri mitään lisävaatimuksia, jos kurssista valtaosan voi edelleen suorittaa simulaattorilla. Tällä hetkellä lain vaatimasta neljästä ajotunnista voi 3.5 tuntia suorittaa simulaattorilla, jolloin ajoa oikealla autolla jää vain puoli tuntia. Jos ehdotetun lisätunnin voi myös suorittaa simulaattorilla eivät vaatimukset juuri muutu. Simulaattoriopetuksessa ei yleisesti ole opettaja läsnä opetustilanteessa eli oppilas tekee harjoitukset yksin. Niiltä osin kun opetusta annetaan simulaattorilla pitäisi vaatia oppitunnilla opettajan läsnäoloa, pelkkä etävalvonta ei riitä. Nuorten vakaville onnettomuuksille tyypillisten taustariskien käsittely vaatii reflektointia kokeneen ammattilaisen kanssa.

Riskientunnistamiskoulutukseen sisältyy myös vaatimus vaikeiden olosuhteiden harjoittelusta. Nykyisen ajokorttilain 35 § vaatii seuraavaa:

Auton B-luokan ajokorttia suorittavan on ennen kuljettajantutkintoa saatava koulutus, jolla lisätään valmiuksia vaikeissa olosuhteissa ajamisessa ja tuetaan muutenkin sääntöjä noudattavan turvallisen ja vastuullisen ajotavan omaksumista. Koulutuksessa on erityisesti vahvistettava valmiuksia tunnistaa ja välttää liikenteen vaaratilanteita ja tekijöitä, jotka kuljettajan ajokykyä heikentämällä voivat lisätä onnettomuusriskiä. Koulutukseen on sisällytettävä opetusta pimeällä ja liukkaalla ajamiseen liittyvien erityispiirteiden ja riskien tunnistamisesta, kuten tienpinnan liukkauden vaikutuksesta ajoneuvon hallintaan sekä ajonopeuden, turvallisuusvälin ja oikean havainnoinnin merkityksestä kuljettajan toimintamahdollisuuksiin ja nopeuden vaikutuksista jarrutusmatkaan ja ajoneuvon hallittavuuteen. Liukkaalla ajamisen ajo-opetus voidaan toteuttaa myös järjestettyinä ajamisen näyttöinä ja harjoituksina, jolloin ne on toteutettava ajoharjoitteluradalla tai muulla vastaavalla alueella, jota ei käytetä yleiseen liikenteeseen. Koulutuksen kesto on kahdeksan tuntia ja siihen on sisällytettävä teoriaopetusta ja ajo-opetusta, joka voidaan osin antaa simulaattorilla.

Nykyisillä autokouluissa käytössä olevilla simulaattoreilla ei mitenkään päästä järkeviin oppimistuloksiin tienpinnan liukkauden tunnistamisen ja ajonopeuden vaikutuksen osalta. On vähintäänkin erikoista, että asetuksessa on kuitenkin sallittu simulaattoreiden käyttö opetusvälineenä liukkaankelin harjoittelussa. Tutkimukset osoittavat, että vakavissa nuorten onnettomuuksissa ymmärtämättömyys varsinkin nopeuden vaikutuksesta on suuressa roolissa onnettomuuksien syntymisessä. Näissä kaikista vakavimmissa onnettomuuksissa valtaosassa taustalla on lähes aina aivan liian suuri tilannenopeus.

Myös Traficomien tutkimuksen mukaan oppilaat olivat kaikkein tyytymättömiä autokouluissa simulaattorilla annettuihin vaikeiden olosuhteiden harjoituksiin ja simulaattoriopetuksen epärealistisuuteen.

Simulaattorit eivät autokouluissa tarvitse myöskään juuri minkäänlaista hyväksyntää viranomaisilta, eli opetusta voi antaa lähes millä vaan laitteella, kunhan harjoituksissa otsikkotasolla mainitaan vaikeat olosuhteet. Harjoitukset oppilas tekee valtaosassa autokouluja yksin ilman opettajaa.

Suomessa on veronmaksajien rahoilla rakennettu rataverkosta, joka edellisten lakiuudistuksien jälkeen on jonkun verran supistunut, mutta Suomesta löytyy edelleen n. 15 aktiivisesti käytössä olevaan rataa. Nämä loputkin radat tulevat häviämään jos muutoksia lakiin ei liukkaankelin harjoittelun osalta tule. Myös muissa pohjoismaissa liukkaankelin harjoittelu tehdään siihen soveltuvilla radoilla.

Ehdotan, että liukkaankelin harjoittelu palautetaan tehtäväksi ajoharjoitteluradoilla silloin kun se on mahdollista ja etäisyys radalle on esim. alle 80km. Jos etäisyys radalle on pidempi, oppitunti korvataan maantieajotunnilla, jossa pääpaino opetukselle on nopeuden vaikutuksessa. Simulaattori ei voi olla vaihtoehto liukkaankelin harjoittelussa. Jos liukkaankelin harjoittelu koetaan turhaksi, pitää se poistaa laista kokonaan.

Riku Bitter

Riihimäen seudun ajoharjoitteluratasäätiö sr , Hallituksen puheenjohtaja